

**Інформаційна довідка
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення щодо посилення відповідальності за паркування,
зупинку, стоянку транспортних засобів на місцях, призначених для
транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю, водії, які
перевозять осіб з інвалідністю, та водії, які перевозять
дітей віком до трьох років»
(реєстр. № 12436 від 22.01.2025 р.)***

***Анотація.** В інформаційній довідці розглянуто питання адміністративної відповідальності за паркування, зупинку, стоянку транспортних засобів на місцях, призначених для транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю, водії, які перевозять осіб з інвалідністю, та водії, які перевозять дітей віком до трьох років, у контексті законопроекту (реєстр. № 12436 від 22.01.2025) (далі – законопроект). За результатами аналізу визначено ризики законопроекту.*

***Ключові слова:** адміністративна відповідальність, правила дорожнього руху, паркування, стоянка транспортних засобів, штраф, особи з інвалідністю, діти до трьох років.*

Вступна частина.

Сучасна європейська практика регламентує та встановлює стандарти щодо особливостей паркування, зупинки і стоянки транспортних засобів на місцях, призначених для водіїв з інвалідністю й таких, що перевозять неповнолітніх дітей. У цьому контексті одним із пріоритетних завдань в умовах реалізації курсу на євроінтеграцію є побудова в Україні інклюзивного середовища, де комфортно мають почуватися всі категорії громадян – у тому числі особи з інвалідністю, особи похилого віку, батьки з дітьми тощо.

Проектом закону реєстр. № 12437 запропоновано запровадження паркувальних місць для паркування транспортних засобів, якими керують водії, що перевозять дітей віком до трьох років, – що є новелою українського законодавства, яка може тягнути за собою встановлення відповідальності за порушення правил паркування, зупинки, стоянки транспортних засобів на місцях, призначених для транспортних засобів, якими керує ця категорія осіб.

За умови прийняття законопроекту № 12437, встановлення відповідальності за незаконне паркування на місцях, відведених для водіїв, які перевозять дітей віком до трьох років, набуває актуальності.

Принагідно слід відмітити, що Дослідницькою службою було підготовлено Парламентське дослідження щодо закордонного досвіду правового регулювання встановлення спеціальних місць паркування, призначених для водіїв із малими дітьми, вагітних жінок, а також осіб з інвалідністю¹, в якому проаналізовано

¹ Парламентське дослідження щодо закордонного досвіду правового регулювання встановлення спеціальних місць паркування, призначених для водіїв із малими дітьми, вагітних жінок, а також осіб з інвалідністю.

відповідний досвід окремих держав-членів Європейського Союзу (Німеччини, Польщі, Франції, Італії), а також Сполучених Штатів Америки, Канади, Південної Кореї.

Метою законопроекту визначено запровадження адміністративної відповідальності осіб, які порушують вимоги чинного законодавства щодо паркування на місцях для паркування транспортних засобів, якими керують водії, які перевозять дітей віком до трьох років, а також посилення адміністративної відповідальності осіб, які порушують вимоги чинного законодавства щодо незаконного паркування на місцях для паркування транспортних засобів під керуванням водіїв з інвалідністю або водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю.

У зв'язку з цим, пропонуються зміни до статей 122, 152¹, 221, 222 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП).

Законопроект змістовно пов'язаний із законами України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 року № 3353-ХІІ, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за паркування, зупинку, стоянку транспортних засобів на місцях, призначених для осіб з інвалідністю» від 22 червня 2017 року № 2109-VIII, із Правилами дорожнього руху, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306.

З огляду на викладені в законопроекті пропозиції, вважаємо за доцільне зазначити деякі ризики його положень.

Основна частина.

Законопроектом пропонується викласти в новій редакції статтю 122 КУпАП, яка має врегулювати питання притягнення до адміністративної відповідальності за порушення вимог чинного законодавства щодо паркування на місцях для паркування транспортних засобів, якими керують водії, які перевозять дітей віком до трьох років, а також посилення адміністративної відповідальності осіб, які порушують вимоги чинного законодавства щодо паркування на місцях для паркування транспортних засобів під керуванням водіїв з інвалідністю або водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю. Зокрема, пропонується збільшення розміру штрафу в розмірі *ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян*. Максимальна санкція частини другої статті 122 КУпАП (у редакції законопроекту) передбачає накладення штрафу в розмірі *двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян*.

Також законопроектом пропонується в новій редакції санкції статті 152¹ КУпАП установити штраф у розмірі *ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян* і *двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян* – за повторне вчинення такого правопорушення.

Разом із цим, незважаючи на збільшення сум штрафів, у супереч частині першій статті 27 Бюджетного кодексу України та частині третій статті 91

Регламенту Верховної Ради України до законопроекту не додається необхідне фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

Водночас вважаємо, що суспільна небезпека таких правопорушень, навіть у випадку їх повторного вчинення, не співвідноситься із запропонованими санкціями, що вимагає їх перегляду. Зокрема, передбачене законопроектом збільшення штрафів суперечить вимогам статті 33 КУпАП, яка визначає критерії для накладення адміністративних стягнень, виходячи з характеру вчиненого правопорушення, особи порушника, ступеня його вини, майнового стану, обставин, що пом'якшують і обтяжують відповідальність. Суми штрафів повинні відповідати принципу пропорційності адміністративного стягнення, рівню суспільної шкідливості вчиненого правопорушення та його поширеності, конкретним обставинам вчинення і негативним наслідкам, які воно завдає суспільним інтересам, власності та правам громадян.

У подальшому недотримання зазначених принципів може призвести до оскарження та скасування рішень про накладення адміністративних стягнень у судовому порядку, що безумовно перешкоджатиме досягненню мети законопроекту – притягненню до адміністративної відповідальності за передбачені в ньому порушення.

Суттєвим недоліком змін до статей 122 і 152¹ КУпАП є встановлення абсолютно-визначених санкцій за передбачені ними правопорушення. Абсолютно-визначені санкції не дозволяють врахувати особу порушника, суспільну шкідливість правопорушення і конкретні обставини справи, що може призвести до призначення несправедливого й непропорційного покарання. Таким чином, порушується принцип індивідуалізації адміністративної відповідальності.

Слід вказати, що запропонована законодавцем диспозиція частини сьомої статті 152¹ КУпАП, на наш погляд, є змістовно і термінологічно перенавантаженою, що вбачається недоречним та потребує уточнення. Зокрема, у пропонованій редакції частини сьомої статті 152¹ КУпАП диспозиція містить повтор слова «паркування» чотири рази, що потребує корегування.

Окрім того, залишається невирішеним питання правової регламентації підтвердження віку неповнолітньої дитини в контексті запропонованих змін. До того ж, чинне законодавство не передбачає вимогу щодо наявності у водіїв, які перевозять неповнолітніх дітей, документів, що посвідчують особу дитини (свідоцтво про народження), що також потребує унормування.

Відсутнє обґрунтування щодо застосування адміністративної відповідальності за зупинку чи стоянку транспортних засобів на місцях, що позначені відповідними дорожніми знаками або дорожньою розміткою, на яких дозволено зупинку чи стоянку лише транспортним засобам, якими керують водії, що перевозять *дітей віком саме до трьох років*, а не іншої вікової категорії.

У Прикінцевих положеннях законопроекту (пункт 2) ідеться про доручення Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом забезпечити прийняття нормативно-правових актів,

необхідних для реалізації його положень. Проте, відповідно до частини восьмої статті 90 Регламенту Верховної Ради України до законопроекту має додаватися *перелік* законів та інших нормативних актів, прийняття або перегляд яких необхідно здійснити для реалізації положень законопроекту в разі його прийняття.

Висновок. У рамках удосконалення основних засад державної політики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху та правил паркування, зупинки і стоянки транспортних засобів доцільним є доопрацювання законопроекту в частині узгодження запропонованих штрафів. При цьому варто наголосити, що чинний КУпАП потребує комплексного, а не точкового підходу до визначення розмірів штрафів.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*